

שׁוּבַה יִשְׂרָאֵל



בס"ד, שב"ק חוה"מ פסח י"ט ניסן ה'תשע"ג | גליון 548



דברי הימים

נס ההצלה ליהודי בנגאזי

י"ז ניסן ה' תרכ"ז (1867)

הגאון רבי אליהו מאני זצוק"ל כותב בהקדמתו להגדה של פסח - גאולת ה', על נס ההצלה שארע ליהודי עירו בנגאזי שבלוב. בחול המועד הראשון של חג הפסח בשנת ברכת ה' (התרכ"ז - 1867), יצאו ארבעה אנשים לשדה לברך ברכת האילנות כנהוג, וביניהם היה בני הגדול דוד ה"ל. ואחר שעשו ברכת האילנות אכלו ושתו מעט יין ושכר כנהוג ויצאו מהשדה קרוב לעת ערב והיו מבושמים מעט ביין משום שמחת יום טוב. והם בחזרתם לקחו מעט עשבים וירקות ונתנו בראש אחד מהם ולקחו המפה שאכלו ושתו עליה והיתה מוכתמת ביין, עשו אותה מצנפת לראשם והיו מצחקים.

ראו אותם זוג גויים והלשינו עליהם לשוטרים שהתקלוסו היהודים בדתם וביזו את מנהגם ואמונתם. תפסו אותם השוטרים, והכניסו אותם יחד עם עוד שלשים יהודי מבני הקהילה לבית האסורים. והוציאו את ארבעת האנשים הנזכרים ביום השבת שבתוך הפסח והיו מוליכים אותם בשווקים וברחובות וכל הגויים והערלים מחרפין אותם ומשליכין עליהם אבנים, מלבד צערם אשר הם בשלשלאות של ברזל. וכל הגויים והערלים אומרים שקרוב לשלשה ימים ישרפו את אלו הארבעה. ובראותי אני כך כמעט פרחתי נשמתו ולא נותרה בי נשמה אך כל ההשתדלויות לא הועילו. בתפילה לבורא העולם שישוענו בזמן הזה כבימי גאולת מצרים, הלכתי לקונסול האנגלי, משום ששניים מהעצורים היו בעלי נתינות אנגלית. עד לונדון הגיעה השתדלות. סוף דבר, שכל היהודים שוחררו ממאסרם תוך כדי אזהרת השלטון את הערלים שכל שיעשה רעות ליהודים ייסרו אותו בשוטים ועקרבים עד שימות, וכל הנוגע ביהודים אחת דתו להמית. וכל הערלים שידם היתה בדבר מתו באותה שנה במיתות משונות והיתה בהם יד ה' לאבדם.

מדברי מו"ד ועט"ר רבי יאשיהו יוסף פינאו שליט"א

מה העבודה הזאת לכם?

רדשו חז"ל (שמו"ר יט, ה), כשעשה משה את הפסח במצרים, גזר הקדוש ברוך הוא לארבע רוחות העולם ונשבו בגן עדן, ומן הרוחות שבגן עדן הלכו ונדבקו בקרבן הפסח שנאמר (שה"ש ד, טז) "**עוּרֵי צֶמֶן וּבֹאֲרֵי תֵימָן הַפִּיחֵי גַּנֵּי יִזְלוּ בְּשִׁמְיוֹ**", והיה ריחו של קרבן הפסח הולך מהלך ארבעים יום. נתכנסו כל ישראל אצל משה אמרו לו 'בבקשה ממך האכילנו מפסחך', מפני שהיו עייפים מן הריח. היה אומר הקדוש ברוך הוא, 'אם אין אתם נימולין אין אתם אוכלין' שנאמר '**וְיֹאמְרוּ ה' אֱלֹהֵי מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן זֹאת חֲקַת הַפֶּסַח כֹּל בֶּן זֶכֶר לֹא יֵאָכֵל בוֹ**'. מיד נתנו עצמן ומלו, ונתערב דם הפסח בדם המילה. והקדוש ברוך הוא עובר ונוטל כל אחד ואחד ונושקו ומברכו, שנאמר (יחזקאל טו, ו) "**וְאֶעֱבֹר עֲלֵיךָ וְאֶרְאֶה מִתְּבוֹסְסֵת בְּדַמֶּיךָ וְאֶמְרָ לָךְ בְּדַמֶּיךָ חַיִּי**".

הוא ה' מושפע מהם השפעה חיובית וגדולה מאוד. על כן, כשם שבערב יום כיפור צריכים להסתדר עם כל אחד מעם ישראל מאימת הדין, כך בערב פסח צריכים להסתדר ולהיות באהבה ואחוה עם כל אחד מישראל מגודל השפעת החג, הפוך מרצונו של הרשע המעוניין לגרם לפירוד בין הכלל. וזהו אחד מהיסודות הגדולים בחג הפסח - **האחדות של עם ישראל**, כאשר בכל בית פותחים את הדלתות והלבובות וקוראים "**כֹּל דָּפְקֵן יֵיטֵי וַיְיִוִּכֵל**".

כבימים ההם כך בזמן הזה, בכל שנה ושנה בחג הפסח, יוצא כח רוחני מיוחד מגן עדן ומשפיע השפעה גדולה על כל יהודי ויהודי באשר הוא, ומקרבת את כלל עם ישראל לאביהם שבשמים. ובחג קדוש זה צריכים אנו לשאוב כוחות ושפע רוחני לכל ימות השנה. מה השפע המיוחד שיש בחג הפסח!?

כשנתבונן בהגדה של פסח, נראה שהרשע מוציא את עצמו מן הכלל, כפי שאומר 'מה **העבודה הזאת לכם? לכם ולא לו, ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל פָּרַר בְּעַקְרָו**'. שאלתו של הרשע היא, מדוע כולם עושים את כל המצוות והמנהגים של פסח ברבים, ולא כל אחד מקיים את מצוות הפסח ביחיד, ולכן שואל מה העבודה הזאת לכם. דבר ידוע הוא, כשאדם יורד ביראת

הילולת הצדיק רבי מאיר אבוחצירא - ה'באבא מאיר' זצוק"ל

זכותו יגן עליו ועל כל ישראל, אמן תתקיים בכל סניפי ישיבות 'שובה ישראל' - בארץ ובעולם

ניתן לצפות בשיעור דרך האתר של הישיבה בכתובת: WWW.HARAVPINTO.COM
לקבלת הגליון והמייל היומי של אדמו"ר עט"ר רבי יאשיהו פינאו שליט"א: info@shoovaisrael.com
ניתן להקדש את העלון לברכה, לישועה או לעילוי נשמת יקירכם.

ר"ת	יציאת השבת	כניסת השבת	ירושלים
20:13	19:33	18:21	
20:11	19:35	18:37	ת"א אשדוד
20:10	19:35	18:27	חיפה
20:10	19:35	18:35	ב"ש

לברכה והצלחת עמיר ולידן קובי ובני ביתם



התיצבו וראו את ישועת ה'

בשעה שעמדו בני ישראל על שפת הים וראו את המצרים רודפים אחריהם, נצטוו על ידי הקב"ה להכנס אל הים "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִיָּשְׁעוּ" (שמות יד, טו). וקשה, מדוע לא נכנס משה רבינו תחילה אל הים, למה המתין עד שנחשון בן עמינדב קפץ ראשון?

נראה לומר, כי כל ענין יציאת מצרים היה נסיון כללי כלפי כל העם כאחד. אולם מעתה, החל נסיון עבור כל יהודי ויהודי בפני עצמו, קריעת ים סוף, היתה נסיון אישי עבור כל אחד ואחד מעם ישראל. ובכדי לעמוד במבחן הנסיון ולזכות לישועת ה', היה על כל אחד ואחד לעשות מעשה של מסירות נפש, ולנסוע אל תוך הים על פי ציווי ה', אף אם הדבר נוגד כל הגיון.

זו היתה הסיבה שבשלה לא נכנס משה רבינו תחילה אל הים. כי אילו היה משה רבינו קופץ אל הים, היו כולם נגררים אחר מסירות נפשו של מנהיגם, כצאן אחר הרועה. אולם, כאשר משה רבינו המתין מהצד, היה לכל יחיד ויחיד מעם ישראל את ההזדמנות לגלות תעצומות בנפשו, מיוזמתו האישית.

אמרו חז"ל (סוטה ד:), 'קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף'. במה דומה קריעת ים סוף לזיווגו של אדם? מעין נס של קריעת ים סוף, מתרחש מידי יום ביומו בביתו של כל יהודי. האיש והאשה שגדלו בתנאים שונים ובהרגלים אחרים, שמהותם שונה ומנוגדת מטבע בריאתם. ובכל אופן, נכנסים הם לחיים משותפים, תחת קורת גג אחת.

כדי לחיות בבית באחדות תמידית, נדרשים כוחות עילאיים נגד כל מוסכמות הטבע. ובמצב הזה של ההתמודדות היומיומית בבית, ניצב האדם יחידי - לבדו! בבחינת נסיון אישי עבור כל אחד מבני הזוג. בכל יום משתנים המצבים בבית, ונערכים הקשיים, אין דרך סלולה לשלום בית, אין כללים ברורים לכל מקרה ומקרה, ונדרש מכל אחד מבני הזוג לגלות תעצומות בנפשו, מיוזמתו האישית.

מבאר ה'שפת אמת' את הפסוק (תהלים עד) "אַתָּה פִּוְרְתָךְ בְּעֶזְף יָם" מכאן, שהים נחלק לפיזורים. משמע, שלכל איש מישראל היה חלק בקריעת ים סוף! ובזכות מסירות נפשם של כל אחד מישראל - זכו להתגלות השכינה, שהרי 'ראתה שפחה על הים, מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי'.

אף האיש והאשה ניצבים לבדם, רק הם מתמודדים בכוחות עצמם בכדי להתגבר על המכשולים הטבעיים, ולסלול במסירות נפש - את השביל המוביל להליכתם יחד האחד לצד השני ב'אהבה ואחווה, שלום ורעות'. משמע, שלכל אחד מבני הזוג יש חלק בשלום הבית. אולם, המאמצים משתלמים, ובזכות מסירות נפשם של כל אחד מבני הזוג - זוכים הם להשראת השכינה בביתם, שהרי 'זכו - שכינה ביניהם'.

למען תזכור את יום יציאת מצרים

למען תזכור את יום יציאת מצרים כל ימי חייך. ימי חייך - הימים. כל ימי חייך - הלילות" (הגדה של פסח). הגאון המוסמך רבי אשיהו פינטו זצוק"ל כותב בספרו 'כסף נבחר' (הדוש ראשון לפרשת בא) מהיות יציאת מצרים עיקר גדול ויסוד היא לקבל התורה, לכן נצטוונו לזכור יציאת מצרים כל ימי חיינו, ודרש בן זומא ימי חייך - הימים. כל ימי חייך - הלילות. והטעם, לפי שהאדם מחויב בלמוד התורה יזמנו ולילה, שנאמר (יהושע א, ח) "וְהָיִיתָ בּוֹ יוֹמִים וְלַיְלָה". ומי גרם לישראל שיקבלו התורה? היא יציאת מצרים. כי כל הרואים את כבוד ה' במצרים, הסירו מלבם כל אותם אמונות רעות שלמדו ממצרים, ונחלק בלבם קבלת מלכותו ותורתו מאהבה. לכן נתחייבו לזכור נס זה של יציאת מצרים - כל זמן שהם מחויבים בלמוד התורה.

ובענין זה יתבאר מה שאמרו חז"ל על מכת הערוב, "וְהַפְּלִיטִי בַיּוֹם הַהוּא אֶת אֶרֶץ גִּשְׁן... לְבַלְתִּי הָיִית שָׁם עִרְבָא... וְשָׁמַיָּת פְּתַת בֵּין עַמִּי וּבֵין עַמְּךָ" (שמות ח, יח-יט), מלמד שהיו ישראל ראויים ללקות בזו המכה, ונתן הקב"ה פדיונם את המצריים. ויש לדקדק, כיון שויתר הקב"ה לישראל על עונן עבודה זרה, למה לא ויתר גם כן במכת החשך, ומתו הרשעים בשלשת ימי האפלה? אלא, כל עיקר השעבוד, גלגלו הקב"ה, שמתוך היותם בשעבוד הקשה, יהיו בוחרים בשעבודו של הקב"ה מאהבה. לפיכך העביר הקב"ה מכנגד עיניו כל העוונות והחטאים שהיו בידם של ישראל. אבל כשראה לאותם הרשעים שעם כל צרתם הבאה להם, עדין הם חפצים להשתעבד לפטרוניהם. אם כן, גם לאחר יציאתם לא יקבלו עול הקב"ה ועול תורתו, ולכן מתו בשלשת ימי האפלה.



שְׁבַכְכָּל הַלַּיְלֹת אֵין אֲנִי מִטְּבִילִין אֶפִּילוּ פַעַם אַחַת, הַלַּיְלָה הַזֶּה שְׁתֵּי פְעָמִים (הגדה של פסח)

מדוע מטבילים בליל הסדר "שתי פעמים"? כתב בספר 'עוד יוסף חי' בטיבול הראשון מטבילים את הכרפס המתוק בחומץ או במי מלח שאינם מתוקים. זכר לשיעבוד שהיה תחילה בפה-דך שנהגו המצרים בלשון מתוקה בתוך השיעבוד הקשה. מכאן יקח האדם מוסר לחייו, שאם שרוי הוא בטובה ובמתקנות בחייו, אל יתגאה בנפשו, אלא יחשוב שעלולים להגיע חלילה ימי הרעה. בטיבול השני מטבילים את המרור המר, בחרוסת המתוקה הדומה לטיט. זכר לשיעבוד שהיה בפרך, שמררו את חייהם בעבודת הטיט. יקח האדם מוסר מן המרור המר, שאף אם הוא שרוי בימי רעה ובצער - אל יתייאש מן הרחמים, אלא יקווה לימי הטובה, הנרמזים מהחרוסת המתוקה שבה נטבל המרור.

וְכָל הַמַּרְבֵּה לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם הָרִי זֶה מִשְׁבַּח (הגדה של פסח)

הגאון רבי חיים פלאגי זצוק"ל בספרו 'חיים לראש' מקשה, שנינו בחז"ל (בגלגל טז:) שיש לקרוא את עשרת בני המן בנשימה אחת, להורות על שיצאה נשמתם כאחד. מכאן, שהיה מקום לומר שאף את סיפור יציאת מצרים יש לספר בחיפזון להורות "כִּי בַחֲפִזוֹן יֵצֵאת מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" (דברים טו, יג). ומתוך, שדווקא בגנותם של רשעים מוטב שלא להאריך, אולם בתשבחות והודאות למלך רם ונישא - "כָּל הַמַּרְבֵּה לְסַפֵּר... הָרִי זֶה

מִשְׁבַּח", עד שרבותינו היו 'מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה'. עוד הוסיף, שזו הסיבה שלפי הרמב"ם פותחים את ההגדה ב"בְּהֵיְלֹו יֵצְאוּ מִמִּצְרַיִם" להורות, שאף על פי כן, יש להרבות בלספר ביציאת מצרים.

בְּרוּךְ הַמְּקוֹם שֶׁנֶּתַן תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ (הגדה של פסח)

כתב רבי יהודה הלוי בספר 'הכוזרי' על גדולי חכמי האומות 'כי חכמתם לא הגיעה למדרגת החכמים היחידים מבני עמנו, ואין תקוה לכן הנכר להגיע אליה!'. מסופר, שברוסיה בעת שלטון הצאר ניקולאי, מונה לשר ההשכלה הגרף אוברוב הידוע כפיקח וכשרוני ביותר. בין ידידיו ומכריו היה יהודי ממשכילי אותו הדור, שעל אף כפירתו לא היה נמנע מלצטט מובאות ממשנה ותלמוד. באחת הפעמים ביקש הגרף אוברוב מיידו היהודי המשכיל ללמוד עימו סוגיא מהתלמוד. בחר המשכיל בעצת ידידיו את סוגיית 'תגרי לוד' שבמסכת בבא מציעא (ג:), שכדי להבינה אין צורך בידע מוקדם בגמרא. סידר את הסוגיא דבר דבר על אופניו, והרצה דבריו לפני הגרף. משסיים, הבחין שהגרף לא הבין מאומה, חזר שוב על דבריו מתחילה. אימץ הגרף את מוחו, אולם לא נמנע מלהגיד בסיום הלימוד - שלא הבין מאומה, והתאכזב מרה כשאמר לו אותו משכיל 'כי סוגיה זו מושגת בנקל אצל כל בחור בעל כשרון ממוצע'... על מעשה זה היה הנצי"ב מוולוז'ין אומר, כי איך כל פלא שהגרף הפיקח לא הבין מאומה, שהרי גמרא מפורשת היא (סנהדרין נט.) "תּוֹרָה צִוְּהָ לָנוּ מִשָּׁה מוֹרְשָׁה קַהֲלַת יַעֲקֹב" (דברים לג, ד) לנו מורשה ולא להם.



אסור הנאה מחמץ בפסח

"ולא יאכל חמץ" (שמות יג, ג) למדו חז"ל שבכלל האיסור של אכילת חמץ בפסח כלול גם האיסור להנות מהחמץ. ואף משנסתיים הפסח אסרו חכמים חמץ של יהודי שעבר עליו הפסח באכילה ובהנאה, כיוון שעבר בהשהיית החמץ בפסח על איסור **בל יראה ובל ימצא**. כשאר דברים שהתורה אסרה להנות מהם או שההנאה מהם נאסרה מדרבנן, אסור למכור חמץ או להשתכר בעסקי חמץ בפסח. במהותם, איסורי הנאה הם במעשה או בפעולה הגורמת את ההנאה, מכאן שהנאה הבאה לאדם בלי שום מעשה בגופו - אין בכך איסור, ואינו צריך למונעה.

נידון הלכתי מעניין בעניין חמץ שנאסר בפסח בהנאה, מתעורר במעשה שארע לפני כמאה וחמישים שנה, בעירו של רבי משה 'רמב"ם' שנקרא כן משום שידע את כל הרמב"ם בעל פה. טרם התקדש חג הפסח, בא לפני הרב, יהודי ירא שמים בעל בית חרושת גדול ליין שרף שהשתמש במוצרי חמץ בתוצרתו, ששכח למכור את החמץ. מאחר והחמץ כבר נאסר בהנאה, לא היתה כל אפשרות הלכתית למוכרו לנכרי, ואף לא להנות ממנו לאחר הפסח, וההפסד מי ישורנו!. שאלו רבי משה האם הוא בעל חוב לאיזה נכרי. השיב לו היהודי, שאכן חייב הוא חמשת אלפים רובל לפרץ, שהוא סכום עתק. אמר לו רבי משה, 'שוב לביתך ואל תירא מכל מה שיארע'.

מה עשה הצדיק בתבונתו? הלך בקרבת ביתו של יהודי רשע שהיה 'מוסר' ומלשין על חבריו היהודים. וכשראהו, שאלו 'האם הספקת לטבול לקראת הרגל?', ה'מוסר' שהתרגש מהופעתו של הצדיק ליד ביתו, ענה בשלילה ונלוה אל הרב בדרכו למקוה. תוך כדי שיחה, סיפר לו הרב על היהודי בעל בית החרושת הגדול ליצור יין שרף שפשט את הרגל, ואמנם חייב הוא לפרץ חמשת אלפים רובלים, אך מה שמדיר ביותר את שלוותו הוא, שהאיש חייב ממון רב ליתומים ואלמנות...

כפי שציפה הרב, השמועה התגלגלה והגיעה עד לאזנו של הפרץ. הפרץ הזועם שלח את משרתו בעיצומו של חג הפסח, לפרוץ את בית החרושת ולהעביר לאחוזתו את כל תכולת בית החרושת, בתוך פרעון החוב. למרבה הפלא, שוויין של כל חביות היין שנלקחו לבית הפרץ היה חמשת אלפים רובל בדיוק. וכך בתושייתו של הצדיק נהנה היהודי פעמיים, שלא די שסחורתו לא הלכה לאבדון, אלא גם חובו לפרץ נמחה לחלוטין.

אמנם לכאורה, יש במעשה זה הנאה מחמץ ברשותו של יהודי בפסח, אך מכך שבעל החמץ נהנה ממילא - כשב ואל תעשה, ולא עשה דבר כדי להציל סחורתו ולפרוע את חובו, לא היה במעשה זה איסור כלל.

פניני דברי יאשיהו

פסח, מצה, ומרור

חיי האדם רצופים במצבים שונים ומגוונים ויש בהם עתים לטובה ועתים לרעה ח"ו, שעות שכובו דורך ושעות ששמשו דועכת לה. על כל אלה יש לו לשבח ולהודות לה' כי גבר חסדו עליו, שכן אמרו חז"ל (ברכות פט), חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, ואמרו (שם): בכל מידה ומידה שהוא מודד לך, הוי מודה לו במאוד מאוד.

והנה, פסח, מצה, ומרור, מבטאים שלשה מצבי חיים: 'פסח' מבטא חרות גמורה, שכן אותו אכלו בני ישראל שעה שיצאו מעבדות לחרות. 'מצה' מבטאת תקופת בניינים שבין עבדות לגאולה, שכן היא נאכלה בזמן הגאולה אך נקראת לחם עוני, גם ניכרים בה סממני העבדות שכן אמר הכתוב (שמות יב, לט) "ויאפו את הַבֶּצֶק אֲשֶׁר הוּצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֲגַת מִצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ כִּי גִרְשׁוֹ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יִכְלֹוּ לְהַתְמַהֵמָה". 'מרור', הוא רמז לליל הארוך והמתמשך שסופו לא נראה, שכן הוא זכר לקושי השעבוד ולצערם הרב של אבותינו במצולות הגלות.

אמר רבן גמליאל: כל שלא הגיע לידי מדרגה זו באמונה, לומר 'שלשה דברים אלו בפסח' בחדא מחתא ולברך על הרעה כשם שמברך על הטוב, 'לא יצא ידי חוקתו!' שכל עיקר חג הפסח הוא לנטוע את האמונה בלבבות בני ישראל, שידעו כי כל מה דעביד רחמנא לטב עביד, כנחום איש גמזו שהיה אומר על כל דבר ודבר: גם זו לטובה!.

לאורם נלך



הצדיק רבי מאיר אבוהצירא זצוק"ל ה'באבא מאיר' - י"ז ניסן התשמ"ג (1983)

דודו אחי רבי דוד אבוהצירא הי"ד ובאורח נס החלים התינוק מחוליו. בשנת תרצ"ג בעודו צעיר לימים, כבר עמד רבי מאיר בראשות ישיבה בתאפילת, והעמיד תלמידים רבים. גודל שקדנותו, גאונותו ובקיאותו העצומה בכל מכמני התורה, ניכרו לעין כל. רבים באו לחלות את פניו ולזכות לברכותיו ולמאמרו שהיו בבחינת 'צדיק גוזר והקב"ה מקיים'.

כבר מגיל קטן שמר רבי מאיר על עצמו שמירה גדולה ביותר. ידוע, שכשעלה לארץ ישראל הצטער מאוד על המצב הרוחני וגזר על עצמו שלוש שנים של תענית דיבור. בשנת תשל"ה נסע רבי מאיר לקבל את פני אביו ה'באבא סאלי' ששב מחו"ל, עקב תקלה התעכבה הטיסה ורבי מאיר ותלמידיו נאלצו להמתין זמן ארוך בבית התיבות. מאחר והקפיד הצדיק על עניו, ישב כשראשו מורכן וידיו מליטות את פניו... שלוש שנים לאחר מכן כשבאו אליו אנשים ששהו עימו בנמל התעופה, היה הצדיק מזכיר להם בצער את שעות ההמתנה הקשות ואמר כי אותה שהייה קצרה שנצרך לבוא משום כבוד אביו, הזיקה לו. ועד היום הוא עוד עמל לתקן את המעוות... שנה טרם הסתלקותו, בא לפניו אחד מראשי הישיבות ובקש ממנו עצה טובה עבור תלמידיו כיצד יתחזקו ביראת שמיים. השיב לו הצדיק כי העצה הבדוקה ביותר היא שמירת העיניים והלשון, מי שעומד בכך ביכולתו להגיע למדרגות גבוהות בעבודת ה'. בעיצומם של ימי חול המועד פסח - בעלות השחר ביום י"ז בניסן התשמ"ג (1983), נלקחה נשמתו של רבי מאיר בקדושה ובטהרה לשמי מרומים, זיע"א.

רבי מאיר אבוהצירא ה'באבא מאיר' זצוק"ל, נולד לאביו הקדוש רבי ישראל אבוהצירא ה'באבא סאלי' זצוק"ל בי' בטבת תרע"ז. למעלה משלוש עשרה שנים לא זכה ה'באבא סאלי' לזרע של קיימא, מספר פעמים נולדו לו ילדים שלא החזיקו מעמד בחיותם. ורבי ישראל היה בצער גדול מאוד. בעיר תאפילת במרוקו, היה מגיע מידי שנה רב מארץ ישראל, לאסוף כסף ליישיבת רבי מאיר בעל הנס', תלמיד חכם גדול היה ואנשי העיר קראוהו רבי עמרם חסידא. באחת הפעמים פגש ה'באבא סאלי' את רבי עמרם שחש בצערו ושאלו על כך. סיפר לו ה'באבא סאלי' שהרבנית מעוברת וחושש הוא פן יארע להם כפעמים הקודמות. אורו פניו של רבי עמרם ואמר 'מעתה התחוויר לי מדוע סובב אותי הבורא לשוב לכאן כמה פעמים, יש בידי סגולה בדוקה מארץ ישראל' - הניח לפניו עגיל קטן ממתכת ואמר - 'מיד כאשר יולד הרך הנולד תניח על אוזן התינוק את העגיל הזה. ואם בן זכר הוא, תקראוהו בשמו של רבי מאיר בעל הנס זיע"א...'

חלפו מספר ימים, ובאחד הלילות חלם רבי ישראל אדם בעל הדרת פנים, ניגש אליו רבי ישראל ושאלו מי הוא, השיב לו האיש 'אני תנא' ונעלם. למחרת הלך רבי ישראל לרבו רבי משה תורג'מן זצוק"ל וסיפר לו את דבר החלום, ענה רבו ואמר לו 'בגמרא כל מקום שנאמר תנא סתם - הוי רבי מאיר בעל הנס'. ואכן שנולד הבן קראו את שמו על שם רבי מאיר בעל הנס. בזאת לא תמה סאת היסורים שעברו, אך מלאו לתינוק חודשיים ימים, חלה בחולי קשה והגיע עד שערי מות. התפלל עליו

מאמר החכם

חכם מה הוא אוֹמֵר... רְשָׁעֵה מָה הוּא אוֹמֵר...

מדיבורו של אדם ניכר מה הוא, חכם או להיפך... (מפי השמועה)



דינו

את הדיבורים מחוץ לבית, שכן נאמרה ההגדה בקול רם. אולם, לאחר זמן הבינו כי אין הם מבינים את השפה בה שוחחו בני הבית. 'ודאי דנים כעת בזהותו של הגנב, ואין הם רוצים לחשוף את שיחתם' - לחש אחד החיילים לחברו. הסכים עימו חברו ויחד כרו את אזניהם לשיג ושיח היוצא מחלון ביתו של הרב. לפתע נדרכו, הם שמעו שהרב אומר דבר מה וכולם מחריים ומחזיקים אחריו ואומרים 'דינו'. ושוב, אומר הרב דבר מה וכולם מחזיקים את דבריו ואומרים 'דינו'.

'דינו?' - שואל החייל את חברו בעומדם מעם החלון - 'זה לא שמו של שומר הארמון?'. 'אכן!' - משיב חברו - 'כנראה שואל הרב את הנוכחים מי הגנב, וכל הסימנים מראים שדינו הוא הגנב'. המשיכו השניים להאזין וכל הזמן שמעו 'דינו!', 'דינו!', 'דינו!'. אמרו החיילים - 'אין זאת כי אם החשד מבוסס ביותר ודינו הוא הגנב'. פנו לארמון המלוכה וסיפרו את ששמעו למושל העיר, והלה הזמין את דינו אליו בדחיפות. כשהגיע דינו - שומר הארמון, ראה את פניו החמורות של המושל, ואת מבטו הנוקב של השר, אחזה בו חרדה רבה ומיד הודה במיחוס לו. אכן נכנס הוא באחד הלילות אל חדר אוצרו של המושל, וכדי להסיט את החשד מעליו העליל על היהודים שכאלו סבבו באותו הלילה בסביבות הארמון. לא הבין דינו כיצד נחשף סודו ושאל בקול בוכים 'כיצד ידע הרב שאני הוא הגנב?...'.

לאחר שחרף המושל את דינו של שומר הארמון - דינו, נחפו אל ביתו של הרב. בני הבית שהיו בעיצומה של קריאת ההגדה פתחו את הדלת ונחרדו לראות את המושל בכבודו ובעצמו מופיע בביתם. אולם מיד פג חששם כשהם ראו את הערכה הרבה והערצה שנשקפה מפני המושל כלפי אביהם רבי יהודה. 'מבין אני' - אמר המושל לרב - 'כי באצילותך הרבה לא רצית לחשוף את זהותו של הגנב, אולם דע לך ששניים מחיילי האזינו הערב לשיחתכם והבינו שאין לכם כל ספק שידו של דינו - שומר הארמון היתה במעל, ומפני ששמעו אתכם חוזרים שוב ושוב על שמו של דינו, הבינו שאתם מבססים את החשד על ראיות מוצקות' - הצטחק המושל ואמר - 'כלו המילים לתאר את פניו המופתעות של דינו כשנתגלתה מזימתו'. כששמע רבי יהודה את דבריו של המושל רחב ליבו, והוא הודה בלב חם לבורא העולם על התשועה המופלאה. הוציא המושל כיס מטבעות זהב כתשורה לקהילת היהודים בעמדייה, אך רבי יהודה הודה לו בכל פה והבהיר כי אסור להם היהודים לעסוק בענייני מומן בחג. מופתע, החזיר המושל את מטבעות הזהב לאמתחתו, כשהוא מבטיח שישלח את תשורתו לקהילה הנאמנה באחד מימי החול. אך יצא המושל מעם הבית, ובני הבית פצחו בשר מתוך דברי ההגדה. 'והיא שְׁעִמְדָה לְאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ שְׁלֵא אֶחָד בְּלִבָּד עֲזָבנוּ עֲלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ... וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצִילֵנוּ מִיָּדָם'.

ההכנות לקראת חג הפסח בקהילת עמדייה שבכורדיסטאן היו בעיצומן. בכל בתי היהודים כבר כמעט סיימו לצחצח את הבית ולמרקו לקראת חג הגאולה. ריחות תבשילים ריחניים התערבלו באויר, מלווים בצהלת הילדים הקטנים המתרוצצים בין הבתים כשהם מוצאים לעצמם זמן להשתעשע - אוירת חג משובבת נפש. לפתע, ללא התראה מוקדמת, קבוצת חיילים מארמון המושל נכנסה אל רחוב היהודים וקטעה באחת את האוירה המרוממת והחגיגית. הם שמו פניהם לביתו של הרב הצדיק רבי יהודה בן שמעון זצוק"ל וקראוהו אל מושל העיר. התברר כי גביע זהב יקר משובץ ביהלומים נגנב מארמון המושל, ועל פי עדותו של שומר הארמון נפל החשד על יהודי העיר, וזאת משום שבאותו הלילה שגנב הגביע, ראה השומר מספר יהודים שבלשו סביב הארמון ועוררו את חשדו. המושל דרש מהרב להסגיר לידו את הגנב. הסביר הצדיק למושל כי היהודים מצווים לא לשלוח ידם בחפץ שאינו ברשותם, ולא יתכן כי החשד יפול על היהודים רק משום שמספר אנשים שוטטו באותו זמן במקום. חמתו של המושל בערה בו, הוא לא אבה לקבל את הסברו של הרב, וביקש במפגיע שידאג להסגיר לידו את הגנב, "אם תוך שלושה ימים" - איים המושל - "לא תסגירו לידי את הגנב, יהפוך חכם לאבל".

בצר לו חזר רבי יהודה אל ביתו, לא עלה בדעתו מי הוא הגנב והיאך יוכל להסגירו, אך מיד התחזק בביטחונו בה'. בני הקהילה שקיבלו את הרב בדאגה רבה, התפללו לראות את הנהרה שפשטה בפניו, אולם עד מהרה נתחזקו אף הם באמונה בבורא העולם. ציוה עליהם רבם 'חזרו לביתכם, והמשיכו בהכנות לקראת החג הקדוש, אנו נחוג את החג בשמחה של מצוה, ובורא העולם יושיענו ויגאלנו שהרי בנינו נגאלו ישראל ובניסן עתידים להגאל'. כך נמשכו ההכנות ביתר שמחה לכבודו של החג הקדוש ומתוך ציפיה לישועת ה'.

המושל שהיה בטוח כי בידי הרב מצויים הפרטים על זהותו של הגנב, היה נחוש לקבל לידיו את המידע המפיל. כשהעריב היום שלח שני חיילים הלבושים בבגדים פשוטים אל רחוב היהודים, כשפניהם מועדות לבית הרב. היה זה בליל התקדש חג הפסח, יהודי העיר התקבצו בבתיהם לאחר התפילה לערוך את שלחן הסדר בהידור ובשמחה. אף בביתו של רבי יהודה בן שמעון נערך ליל הסדר ברוב הידור. אור יקרות בצבץ מחלונות ביתו של הרב, הציצו החיילים מחלון הבית וליבם רטט, פניו של רב היהודים נדמו כפני מלאך אלוקים. הקשיבו החיילים לדיבורים, היו בטוחים שיעלה בידם לשמוע את הרב מושחח בעניין הגניבה. לשמחתם, ניתן היה לשמוע



הדם - נוזל החיים, חלק ב'

של 2.5 ס"מ בדקה, וזאת על מנת לאפשר לדם להעביר את החמצן אל כל חלקי הגוף, ולאסוף את הפחמן דו חמצני, במטרה להוציאו מחוץ לגוף. הכמות הגדולה של הדם, המהירות והלחץ שבהם הוא נדחף בכלי הדם, גורמת ליגל של זעזוע בדפנות העורקים, אותה אנו מרגישים כ'דופק'. גל זעזוע זה נע בכל הגוף במהירות הגדולה פי עשר ממהירות זרימת הדם.

ציבעו של נוזל הדם הוא שקוף-צהבהב, אולם הדם נצבע בצבע אדום מבריק בשל התרכבותו של החמצן אל 'כדוריות הדם האדומות' הדומיננטיות. ניתן לראות זאת בדם השווה במבחנה לאורך זמן, התאים האדומים שבדם שוקעים לחלק התחתון של המבחנה, ונוזל 'הפלסמה' שצבעו שקוף-צהבהב צף ונראה למעלה. באופן מעניין, כאשר הדם עובר דרך הורידים בחזרה אל הלב, צבעו הופך להיות אדום כהה-סגולגל, משום שהוא עני בחמצן ועשיר בפחמן דו חמצני, זו הסיבה שהורידים נראים מבעד לעור בהיר בצבע כחול. אף שטף דם הנוצר מכלי הדם שנקרעו, נראה מבעד לעור כצבע סגול-כחול. בחלוף הזמן הופך שטף הדם לגוון ירוק ולבסוף לצהוב עד שנספג לחלוטין ברקמות הגוף.

דם הנשפך מהגוף, מאבד לחלוטין את החמצן המורכב בו, ואחר זמן משתנה צבעו לצבע חום כהה. מראה דם שנשפך, יכול לזעזע אנשים אפילו עד כדי התעלפות. אמרו חז"ל (מכות כג) 'הדם - נפשו של אדם קצה ממנו'.

ב'פסח מצרים' נצטוו בני ישראל לשים על המשקוף מדם קרבן הפסח 'וְלָקְחוּ מִן הַדָּם וַיָּתְנוּ עַל שְׁתֵי הַמְּזוּזוֹת' (שמות יב, ז). הדם הוא מוקור חיותו של האדם שנאמר (דברים יב, כג) 'כִּי הַדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ'. בספר 'נפש החיים' (שער א, פרק יד) כתוב, 'הנפש שורה ומלובשת בדם האדם... הוא הנותן להם [לאברי הגוף] חיות התנועה והתעוררות, שיוכלו לפעול ולעשות את אשר בכחם'. ארבעה סוגי דם קיימים אצל מרבית האנשים בעולם. לפני כשישים שנה התגלה לראשונה בעיר בומביי שבהודו, סוג דם חמישי מיוחד ונדיר הקיים אצל כל ארבעה אנשים מתוך מליון, סוג דם זה נקרא סוג דם 'בומביי' על שם מקום גילוי התופעה.

הדם שומר על טמפרטורה קבועה בגוף, ונושא עימו תאים וחומרים המסייעים להגנת הגוף מפני חיידקים ונגיפים. תאי הדם מתחדשים ללא הרף. איבוד דם קל אין בו סכנה לחיי האדם, בתרומת דם רגילה תורם אדם כ-500 סמ"ק דם, ובחכמת הבורא, דואג הגוף לייצר את הדם החסר בתוך זמן קצר. זרימת הדם מהלב אל הגוף מתרחשת ללא הפסק, מידי יממה מתרחשות יותר ממאה אלף פעימות לב במהלכן שואב הלב כחמישה ליטרים של דם בדקה. כשהדם יוצא מהלב הוא זורם בעורקים במהירות של 6 מטר בדקה, כאשר מגיע הדם אל הנימים הדקים, פוחתת מהירותו בהדרגה עד למהירות